

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 27. mája 2015

Martina Solčányiová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, vítam vás na dnešnej tlačovej konferencii k Správe o finančnej stabilite k máju 2015, ktorú vám predstavia člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom, pán Vladimír Dvořáček a riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni, pán Marek Ličák a pán Štefan Richtárik z toho istého odboru. Správa vám bude zaslaná bez embarga o 14:00 hod., kedy bude zverejnená aj na internetovej stránke. Tlačová konferencia je bez embarga. Nech sa páči, pán Dvořáček, máte slovo.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom

Ďakujem pekne, vážené dámy, vážení páni, prajem vám príjemné popoludnie. Dovoľte, aby som na úvod predstavil hlavné myšlienky Správy o finančnej stabilite, ktorá mapuje trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore. Túto správu včera schválila Banková rada Národnej banky Slovenska a obsahuje najdôležitejšie informácie z nášho pohľadu. Najskôr sa zmienim o externom prostredí, ktoré významne formuje finančnú stabilitu. Tu sme konštatovali vo viacerých oblastiach zlepšenie. Jednak zlepšenie makroekonomických očakávaní a prognóz pre eurozónu a spolu s tým aj citeľné zvýšenie výkonnosti ekonomiky Slovenska. Toto všetko malo v roku 2014, ale aj v prvom štvrtroku 2015 priaznivý vplyv na finančnú stabilitu. Medzi hlavné faktory oživenia patrili klesajúce ceny ropy a uvoľnená menová politika spojená s oslabením eura. Pokiaľ ide o Slovensko, tu sa zlepšila nielen miera rastu ekonomiky, ale najmä jeho štruktúra. Týka sa to najmä zvýšenia domáceho dopytu, takisto konečnej spotreby domácností, ktorá súvisí s rastom reálnych miezd a takisto s oživením na trhu práce. Tieto trendy prispievajú k finančnej stabilite a súčasne aj k znižovaniu kreditného rizika. Ďalej sa zmienim o tom, ako tieto makroekonomické trendy vplývajú na sektor bankovníctva, špeci-
ficky na tú najzaujímavejšiu časť, ktorú sledujeme – a to je rast úverov v sektore domácností. Je známe, že tento sektor sa u nás dlhodobo rozvíja, patrí medzi najdynamickejšie v rámci Európskej únie a rovnako tomu tak bolo aj v minulom roku a v prvom štvrtroku tohto roku. To tempo rastu sa ešte zrýchlilo a pokiaľ ide o tú najvýznamnejšiu zložku dlhu domácností, teda úvery na bývanie, tu s radosťou konštatujeme, že predovšetkým rástli tie klasické hypotekárne úvery. Ďalším významným trendom, ktorý sme tu zaznamenali, je zrýchlený rast spotrebiteľských úverov, a to až o 20 % ročne. Tento trend súvisí so snahou klientov využiť po-

kles úrokových sadziieb a takisto spojená s možnosťou konsolidácie bankových a nebankových pôžičiek. Toto je aj jeden z dôvodov, prečo podiel nebankových úverov a nebankových subjektov na celkových dlhoch domácností je na veľmi nízkej úrovni. Spolu s tým ruka v ruke ide aj fenomén zadlženia domácností. Tento je spojený s už spomínaným nárastom disponibilných príjmov, klesajúcimi úrokovými sadzbami a stabilnými cenami nehnuteľností. Takisto prispieva k tomu aj zlepšenie spotrebiteľskej dôvery. V neposlednej rade tento rast bol podporovaný aj samotnými bankami. V dôsledku poklesu marží sa banky snažili touto cestou získať viac zisku a to cez zvyšovanie celkového objemu poskytnutých úverov.

Ďalej sa zmienim o podnikovej sfére, u ktorej dlhodobo hovoríme o stagnácii, ale v tomto období sme aj u podnikov zaznamenali mierne zlepšenie. Na rozdiel od roku 2014, keď taký mierny rast bol ťahaný segmentom úvery podnikom v štátnom vlastníctve, v prvom štvrtroku 2015 sme videli nárast úverov aj domácim firmám a podnikom v zahraničnom vlastníctve. Takisto, a to je pozitívne, sme zaznamenali zrýchlenie rastu úverov malým a stredným podnikom. Napriek týmto pozitívnym trendom našou úlohou a takisto poslaním tejto správy, je mapovať riziká.

V ďalšej časti sa teda zmienim o rizikách. V poslednom období sa prehĺbil trend rastu cien finančných aktív, pričom tento rast cien nie je spôsobený zlepšením ekonomických fundamentov, ale skôr je výsledkom prílevu likvidity. Toto má ale také dôsledky, že cena je potom náchylnejšia na prípadné zmeny v sentimente na finančných trhoch a je viac volatilná. K ďalšej neistote tu prispieva aj situácia v Grécku. Pokiaľ hovoríme o rizikách, tak asi riziko s tým najvýznamnejším vplyvom v súčasnej dobe, a to už dlhobojšie, je prostredie nízkych úrokových sadziieb. Tento vidíme najmä v poklese sadziieb u dlhších splatností. Samozrejme má to za následok pokles výnosovej krivky a negatívny vplyv na ziskovosť bánk. Väčší vplyv to má samozrejme na tie bankové sektory, ktoré uplatňujú tradičný model bankovníctva, čo je teda aj prípad Slovenska. Úrokové marže tak zaznamenali ďalší pokles a ziskovosť sa udržala na úrovni z predchádzajúceho roka len vďaka tomu, že výrazne narástol už práve zmieňovaný objem úverov domácnostiam. Ak by tento trend ďalej pokračoval, tak z dlhodobého hľadiska by sme potom mohli hovoriť aj o tom, že ziskovosť bankového sektora sa dostane pod výrazný tlak a mohla by klesnúť. V tejto situácii je zaujímavé, že práve nami zmieňovaný vysoký podiel štátnych dlhopisov v portfóliu našich bánk zohráva významný pozitívny vplyv a je zdrojom úrokových príjmov pre banky v zaujímavých čiastkach. Tak ako som spomínal, ruka v ruke s rastom úverov pre domácnosti, je fenomén rastu zadlženosti domácností. Ako som sa už zmieňoval, tempo rastu zadlžovania bolo na Slovensku vysoké a dokonca patrí medzi najrýchlejšie v rámci strednej a východnej Európy a je druhé najrýchlejšie v Európskej únii. Táto

situácia na jednej strane - a to je pozitívne – prispieva k zníženiu rizika, ktoré plynú z nesplácania úverov, keďže pokles úrokových sadzieb vedie k refixáciám, pri ktorých klienti získavajú nižšie, teda výhodnejšie úrokové sadzby a dochádza aj k zníženiu mesačných splátok. Na druhej strane však v tomto vývoji zakladáme isté riziko do budúcnosti, keď skončí toto obdobie nízkych úrokových sadzieb a môže z toho vzniknúť do budúcnosti nové kreditné riziko. Hladina nízkych úrokových sadzieb sa negatívne neodzrkadľuje len v oblasti bankovníctva, ale aj v ďalších sektoroch. Zmienim sa o poisťovníctve – tu takisto vzniká tlak na poisťovne, jednak je to zvyšovanie rizikového apetítu poisťovní a takisto to spôsobuje relatívne nízku výnosovosť finančných nástrojov, ktoré majú pokryť garantovaný výnos vo významnej časti životných poisťovní. Zmienim sa aj o ďalšom samostatnom riziku, a to je likvidita bankového sektora – táto v poslednom období sa čiastočne zhoršila. Vyplýva to najmä z prehlbujúceho sa časového nesúladu medzi aktívami a pasívami, preto sme sa tejto téme venovali v správe podrobnejšie, ale súčasne konštatujeme, že tu existuje viacero významných faktorov, ktoré v slovenských podmienkach toto riziko význame zmierňujú. Môžem teda konštatovať, že napriek týmto rizikám, ktoré som spomenul, naďalej pretrváva situácia, keď slovenský finančný sektor vykazuje známky vysokej odolnosti voči budúcim šokom. Zmienim sa ešte o kapitálovej primeranosti bankového sektora, ktorá ostala na veľmi slušnej, vysokej úrovni. Na konci roka 2014 celkový ukazovateľ primeranosti vlastných zdrojov dosiahol za sektor hodnotu 17,3 %, pričom ukazovateľ základných vlastných zdrojov bol na úrovni 16 % a všetky banky splnili minimálnu úroveň kapitálovej primeranosti, ktorú požaduje legislatíva, a to je 10,5 %. Ako iste viete, v októbri minulého roka Národná banka vydala odporúčanie pre bankový sektor, ktoré sa týkalo najmä trhu úverov pre domácnosti. Boli tu stanovené nové pravidlá, ktoré vstúpili do plnej platnosti od 1. marca. My dôsledne monitorujeme plnenie týchto odporúčaní a snahou Národnej banky v budúcom období bude tieto pravidlá preniesť do legislatívy.

Chcel by som informovať aj o tom, že včera Banková rada neschválila len túto správu, ale schválila aj takzvané určenie lokálne systémovo významných bánk. Toto určenie lokálne systémovo významných bánk – a Marek sa o tom zmieni podrobnejšie v svojej prezentácii – sme robili na základe metodiky EBA, teda Európskej bankovej autority, a takisto sme rozhodli o tom, že tieto lokálne systémovo významné banky, je ich päť, budú mať od 1. januára 2016 ešte navýšenú kapitálovú požiadavku o takzvané kapitálové vankúše na systémovú významnosť. Súčasne Národná banka potvrdila, že vzhľadom na to, že nedochádza k cyklickému vývoju, zostáva hodnota proticyklického kapitálového vankúša na nulovej úrovni. V ďalšej

časti budete mať podrobnejšie informácie a viac čísiel od pána riaditeľa Ličáka. Ďakujem za pozornosť.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni

Ďakujem pekne, takže pokúsím sa doplniť to, čo už pán Dvořáček vlastne naznačil, hlavne to podporiť niektorými číslami a takisto doplniť niektoré špecifické analýzy. Ale odporúčam prečítať si celú správu, je relatívne krátka a myslím, že aj taká čitateľná, lebo snažíme sa, aby sme písali takým jednoduchým jazykom. Takže najprv k externému prostrediu – pán Dvořáček už veľa z toho povedal, takže možno len zvýrazním – dôležitý trend sa týkal zlepšovania makroekonomického prostredia, či už to bolo v zahraničí alebo na Slovensku. Takisto dôležitý trend sa týkal finančných trhov, to znamená – silné rastové trendy, nárast cien aktív, viacerých skupín aktív. Čo je dôležité – veľký vplyv na to mali práve uvoľnené menové politiky centrálnych bánk. Čiže tento nárast treba brať s určitým obmedzením, to znamená – nie je podložený nejakými ekonomickými fundamentami, ale veľký vplyv mali práve tieto politiky. Takže tým pádom nám z toho vyplývajú určité riziká, ktoré sa dotýkajú najmä nadhodnotených aktív, to znamená – tak ako teraz rastú, veľmi rýchlo môžu znova klesnúť. Takže je veľmi dôležité, aby finančné inštitúcie si boli vedomé tohto faktu. Ďalej by som prešiel k domácejmu prostrediu a hlavne finančnej pozícii bankového sektora. Ako už bolo spomínané – medziročne ku koncu roka 2014 minimálny nárast, v prvom štvrtroku už sme videli nejaký rast, to bolo tiež veľmi dôležité pre stabilitu bánk. Podobne ako v minulých rokoch, aj teraz hovoríme, že dominantný pre ziskovosť bánk je sektor retailu. Čiže jednak to je rast úverov, ktorý významnou mierou prispel k tomu, že banky vôbec boli ziskové, ak by sme nemali taký silný rast úverov, pravdepodobne tá ziskovosť by vyzerala trochu inak. Vyzerala trochu inak aj kvôli tomu, že nám poklesli úrokové marže, pomerne výrazne – z úrovne 5,5 na 4,6 % v sektore retailu. Neskôr ešte budeme o tom hovoriť a ukážeme si, ako výrazne klesali úrokové sadzby. A v prípade ostatných trendov v ziskovosti – dôležitý bol nárast nákladov na kreditné riziko, najmä v sektore retailu, ale nevnímame to ako dramatický nárast a takisto nárast neúrokových príjmov v niektorých oblastiach. Pán Dvořáček už spomínal vplyv nízkych úrokových sadzieb na ziskovosť bánk, v správe máme takú špecifickú analýzu, kde sme sa pokúsili simulovať ďalší pokles úrokových sadzieb. V horizonte štyroch - piatich rokov sme znížili úrokové sadzby na stav úverov asi o 2 percentuálne body pri vkladoch to bol 1 percentuálny bod a skúmali sme ako banky budú reagovať na takýto vývoj, resp. ako sa bude vyvíjať ziskovosť a ten dopad sa ukazuje pomerne významný. Predpokladali sme, že rast úverov bude podobný ako teraz, to znamená – ani sme ho veľmi neznižovali – ale aj keby ostal na tejto

úrovni a sadzby takto poklesli, tak ziskovosť v horizonte štyroch - piatich rokov poklesne až o 60 % v prípade, že by banky nič nerobili. Čiže je to teoretický scenár, ale chceme tým naznačiť, že sektor je skutočne veľmi citlivý na vývoj úrokových sadzieb. Už aj kvôli tomu, čo hovoril pán Dvořáček, že máme vysoký podiel úrokových príjmov v celkovej ziskovosti bankového sektora. V prípade ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov je priemerná výška relatívne vysoká, dosahujeme približne priemerné úrovne za Európsku úniu. Banky plnili všetky požadované ukazovatele, či už to bol základný ukazovateľ 8 % alebo aj všetky naše vankúše – či už vankúš na zachovanie kapitálu alebo aj plánované vankúše na systémovo významné banky, o ktorých budem hovoriť trochu neskôr.

Ďalej by som prešiel k trendom o úverovaní. Začali by sme podnikmi – ako sme už naznačili, objavili sa viaceré pozitívne trendy. Možno si pamätáte, po minulé roky sme stále hovorili, že ten trend je negatívny, sme stále v mínusových číslach, viac-menej podobne ako väčšina štátov v Európskej únii, teraz sa už pomaličky dostávame do kladných čísiel. To celkové je ešte stále -1, ale keď dáme bokom jeden špecifický faktor, to je úverovanie štátnych podnikov, tak už by sme boli v pozitívnych číslach. Už keď si zoberieme financovanie domácich súkromných podnikov alebo podnikov v zahraničnom vlastníctve, vidíme, že už sme v pozitívnych číslach. Podobne nám ukazuje aj dotazník, kde vlastne od bánk zisťujeme, ako sa vyvíja dopyt a ponuka, tak tento dotazník nám ukazuje, že dopyt rastie, čiže toto vnímame ako pozitívny signál. V prípade domácností – ako bolo spomínané – máme relatívne silný rast úverov domácnostiam, v rámci eurozóny je druhý najsilnejší po Belgicku. Veľký vplyv na to mali hlavne nízke úrokové sadzby, neskôr si tiež ukážeme ako prudko poklesli. Na ľavom grafe máte možnosť vidieť zaujímavú informáciu o vývoji štandardov a dopytov. Ako vidíte, dopyt je relatívne vysoký, akumuluje sa už niekoľko kvartálov za sebou. V prípade úverových štandardov, to je vlastne tá ľavá časť toho ľavého grafu – vidíte, že to klesá do mínusových čísiel. A tie mínusové čísla znamenajú, že banky sprísňovali štandardy, čiže to už bola tak trochu reakcia na naše odporúčanie a banky vo viacerých oblastiach tie štandardy už sprísňovali. S rastom úverov veľmi úzko súvisí zadlženosť domácností – už tiež pán Dvořáček naznačoval – len znova podporím to faktami. Zadlženosť rástla jednak aj kvôli nízkym úrokovým sadzbám, na pravom grafe máte možnosť vidieť ako prudko sadzby klesali pre domácnosti. Jednak pri starých úveroch, ale takisto aj pre nové úvery – tu máte aj porovnanie s inými štátmi – bol to jeden z najvýraznejších poklesov úrokových sadzieb. Zákonite sa to prejavuje na raste zadlženosti – to je graf naľavo – kde znova máte možnosť vidieť, že celková úroveň je okolo priemeru zadlženosti okolo 50 %, ale na ďalšej osi máte možnosť vidieť, že ten nárast je jeden z najvyšších. Cielene to porovnáваме so štátmi v danom regióne, nepo-

rovnávame to so štátmi alebo teda s priemerom Európskej únie, čo sa bežne robí, pretože priemer Európskej únie je niekde úplne inde, je podstatne vyšší a neberieme to ako zdravý benchmark. Mnohé európske štáty a centrálné banky tých štátov to aj otvorene komunikovali – vysoká zadlženosť, nadmerná zadlženosť je určitou brzdou pre ekonomiku, pre domáci finančný sektor, čiže preto za akési také zdravé úrovne alebo také nám blízke úrovne považujeme skôr úrovne zadlženosti v danom regióne a preto aj s týmito štátmi to aj porovnávame. Ako máte možnosť vidieť, rastieme najrýchlejšie. V správe tiež ponúkame takú informáciu, že ak by tento trend pokračoval týmto tempom niekoľko rokov, pravdepodobne o niekoľko rokov sme najzadlženejší v danom regióne.

Krátko ku kreditnému riziku podnikov – situácia sa výrazne nemenila, objem zlyhaných úverov - čiže taký základný indikátor ako klienti sú schopní splácať úvery – sa výrazne nemenil a mierne stúpol. Čo len môžeme zdôrazniť – v sektore nehnuteľností sa objavili niektoré trendy, či už pri dopyte, ponuke, ktoré už poukazujú trošku zmenu v správaní. Pri dopyte sme videli silný dopyt po nehnuteľnostiach aj po komerčných aj po rezidenčných. V prípade ponuky sme videli veľký záujem developerov o financovanie a tiež v niektorých prípadoch o určitú mieru uvoľňovania štandardov v bankách. V prípade kreditného rizika domácností – najprv informácia o zlyhaných úveroch – tam nedošlo k výraznej zmene, ale to, čo výrazne vplyva na kreditné riziko, je odporúčanie, ktoré spomínal pán Dvořáček. V podstate ste prví, ktorým dávame takúto informáciu, také kvázi prvé vyhodnotenie toho dotazníka, keďže sme si zistili mnohé údaje, informácie od bánk. V prvom rade sme veľmi spokojní s tým, ako bolo implementované odporúčanie. To znamená – napriek tomu, že to je odporúčanie, v podstate všetky banky plnia odporúčania, ktoré sme predstavili. To je veľmi dôležité, s bankami sme aktívne bilaterálne komunikovali a nenarazili sme na nejaký odpor v zmysle, že – toto je odporúčanie a my to plniť nebudeme – to je prvá vec. Druhá vec – vidíme už prvé plody alebo v podstate vidíme to, ako zaúčinkovalo toto odporúčanie na trh. Takže určite s pamätáte, ktorých oblastí sa týkali. Prvé sa týkalo LTV politiky, kde sme predstavili určitý limit – a tam, ako máte možnosť vidieť, podiel úverov, ktoré sú nad 90 % LTV nám klesol z 24 na 21 %, to je veľmi dôležité. Ináč pri LTV sa ešte trošku zastavím – táto téma sa pomerne často diskutovala v médiách, ľudia sa na to často pýtali a bolo to veľa krát predstavené ako niečo veľmi reštriktívne, niečo zo strany NBS, čo sme pripravili – a my to nevnímame ako veľmi reštriktívny zásah. Jednak kvôli tomu, že ten limit 25 % nad 90 ten LTV, je v podstate nastavený na úrovni trhu. To znamená – my sme začali tam, kde sa trh nachádzal, čiže veľa krát to ani nebolo o tom, že ľudia nebudú mať k dispozícii tieto úvery – mali ich k dispozícii a v takej výške ako bolo doteraz. My len v podstate pristupujeme k nejakému

pomalému sprísňovaniu až v horizonte roku 2017. V správe tiež dávame takú krátku informáciu, kde sme sa pokúsili porovnať tento limit na LTV s inými štátmi. A máte možnosť vidieť, že tento náš limit patrí k najmenej prísny v rámci Európskej únie. To znamená – väčšina štátov, ak niečo také aplikovala, sú to limity okolo 80 %, 85 % s tým, že neumožňujú vôbec žiadnym úverom dostať sa nad tento limit. Čiže to len naznačuje, že v tejto oblasti sme sa posunuli do úrovni, ktoré aj v rámci európskeho štandardu nepatria k takým priemerom alebo k takým zdravším. Čiže my len sa snažíme, aby sa tieto štandardy vrátili späť tam, kde sa pohybuje približne väčšina štátov Európskej únie. Druhé odporúčanie, ktoré malo relatívne výrazný dopad, sa týkalo spotrebiteľských úverov, a hlavne skrátenia maturity z 10 na 9 rokov. Pomerne veľká časť spotrebiteľských úverov bola poskytovaná na 9 rokov, čiže toto malo pomerne výrazný dopad. Vnímame to pozitívne, pretože to čo išlo na 9 rokov alebo tie dlhšie spotrebné úvery, väčšinou boli používané v rámci refinancovania, kde banky si získavali nových klientov, stále ponúkali väčšie navyšovanie úverov a veľa krát to bolo za cenu toho – dobre, máte rovnakú splátku, ale pri dlhšej maturite. Čiže toto vnímame jednak ako zníženie rizika pre banky, ale takisto aj pre klientov. Zároveň banky plne implementovali aj test na dvojpercentný nárast úrokových sadzieb a takisto všetky banky pristúpili k overovaniu príjmov a všetkých tých ostatných ukazovateľov v prípade, že dôjde k výraznému navýšeniu istiny pri refinancovaní. Tiež sme zisťovali, aký je stav vystavenia voči finančným sprostredkovateľom – momentálne priemer sektora sa pohybuje na úrovni 46 %, ale niektoré banky sú až na úrovni 80 %.

Ďalej by som prešiel k trhovým rizikám vo finančnom sektore. Veľmi krátko, keďže niektoré už boli spomínané – jednak stúpalo nám vystavenie voči akciovému a devízovému riziku v II. pilieri, ale nebolo to až také významné. To, čo je dôležité z toho listu týchto rizík, je hlavne prostredie dlhodobu nízkych úrokových sadzieb a ich vplyv na riziko poisťovní. Je to niečo, čo sme už spomínali v minulosti, ale v podstate ku koncu roku 2014 sa nám úroveň garantovaných výnosov - v podstate už na rovnakej úrovni, ako výnosovosť aktív, ktoré ich majú kryť. Čiže ak to pôjde – tento trend – ďalej, tak poisťovne v stredno- a dlhodobom pohľade môžu mať s týmto problémom.

Ďalej krátko k regulatórnym, legislatívnym zmenám, ku ktorým došlo. V správe vypichujeme tri oblasti – krízový manažment, regulácia nebankových subjektov a únia kapitálových trhov – čiže zatiaľ veľmi všeobecný návrh. To, čo by som chcel zdôrazniť, sa týka hlavne krízového manažmentu a novej požiadavky, tzv. MREL, čo je požiadavka na minimálny objem vlastných zdrojov, oprávnených záväzkov v bankovom sektore. Zatiaľ je to pracovná verzia, to znamená – nie je ešte uzavreté, ako bude vyzeráť, ale ten pracovný návrh, o ktorom

sa momentálne diskutuje, by mohol mať pomerne výrazný dopad na slovenský bankový sektor. Takže našou snahou je, aby to bolo prispôsobené našim podmienkam.

Ďalej by som prešiel už k spomínanému rozhodnutiu o určení lokálnych systémovo významných bánk a výške kapitálových vankúšov. Na úvod hneď dve dôležité veci – nie je to nejaké naše špecifikum. Čiže v podstate postupne budete získavať informácie, že všetky štáty v EÚ to musia urobiť do konca roka, pretože od 1. 1. všetci musia stanoviť takéto banky. Niektoré to už aj urobili, možno si pamätáte – v Českej republike už v roku 2013 definovali systémovo významné banky a dali im vankúše, čiže nie je to naše špecifikum – to je prvá vec. Druhá vec sa týka toho, že definícia tých bánk je na základe systémovej významnosti, to znamená – nevstupuje tam žiadny nejaký ukazovateľ rizika, len to, ako je banka významná. Čiže ak je banka významná, je braná ako banka, ktorá má byť stabilná, odolnejšia ako ostatné banky. Preto zákonite sa k tomu stanovuje určitý kapitálový vankúš. Banková rada rozhodla o určení kapitálových vankúšov v rozpätí 2 až 3 %. Zoznam tých bánk máte možnosť vidieť na tom grafe, čiže Všeobecná úverová banka má vankúš 3 %, Sporiteľňa má 3 %, Tatra banka 2,5 %, ČSOB 2 % a Poštová banka 2 %. S tým teda, že sme vychádzali z toho, akú úroveň významnosti mala daná banka a podľa toho sme jej priradili daný vankúš. Ešte poznámka k jednej veci – aj ten výpočet u významnosti jednotlivých bánk je presne daný v európskej legislatíve. Sú takzvané guidelines Európskej bankovej authority, ktoré nám presne hovoria, ako to máme vypočítať. V podstate už na nás bolo len to, aby sme stanovili patričný vankúš. Celkovo to vnímame ako dôležité rozhodnutie, ktoré má prispieť k stabilite týchto bánk a zákonite aj k stabilite celého finančného sektora. Ešte možno jedna poznámka, keďže už včera v médiách odznela táto informácia, ale myslím, že bola spojená skôr s tým, že ako keby budú viac dohliadané – to nie je pravda. To, že určíme tieto vankúše s dohľadom nemá nič spoločné, v podstate je to len o tom – alebo bánk sa to týka len v tom zmysle, že budú mať viac kapitálu, aby boli odolnejšie na prípadné riziká. Čiže žiadne špecifické zmeny v dohľade nenastanú v prípade tohto rozhodnutia.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom

Možno doplním ešte jednu vec – to ani neznamena, že tieto banky sú rizikovejšie, preto majú ten vankúš. Tento vankúš je špeciálne zameraný na to, aby povedal o týchto bankách, že toto sú naše najdôležitejšie banky a preto, že sú najdôležitejšie, majú mať lepšiu kapitálovú výbavu ako tie menej dôležité – to je tá jednoduchá myšlienka.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni

Dobre – na záver také zhrnutie tých hlavných rizík – je ich tu veľa – čiže nebudem vás otravovať so všetkými tými vecami, v správe nájdete všetky tieto riziká detailne popísané, zároveň sú tu aj tie naše opatrenia, teda či už sú v takej prísnejšej, menej prísnejšej podobe – tie naše opatrenia – alebo odporúčania. Len zdôrazním – čiže veľmi dôležité kreditné riziko v domácnostiach, podnikoch, ďalej citlivosť bánk na trh nehnuteľností. Už som spomínal odporúčanie, ktoré by malo k tomu prispieť, aby sektor bol stabilný. Tu by som sa možno ešte na minútku zastavil – znova v médiách v posledných dňoch odznelo viacero informácií, ktoré sa týkali trhu nehnuteľností – o tom, ako prudko rastú ceny, o tom, aká je zrazu nedostupnosť bytov, že už nie je ani čo kúpiť – my tú situáciu vnímame inak. Podľa nás tá situácia je podstatne pokojnejšia a vývoj cien nehnuteľností nenaznačuje nejakému prudkému zvyšovaniu cien. Na úrovni Slovenska sme dokonca videli iba minimálny nárast cien. V niektorých väčších mestách, hlavne v Bratislave, Košiciach, ceny rástli, ale nebol to až taký dramatický nárast. Zároveň aj sledujeme to, koľko bytov je dostupných a nevideli sme nejaký prudký prepád v tom, koľko bytov je na trhu. Čiže ten vývoj vidíme trošku stabilnejšie ako to, čo odznelo v médiách. Ďalej – dôležitý bude negatívny dopad – alebo možný dopad – na obchodný model bánk v prípade pokračovania scenára nízkych úrokových sadzieb – to je to, čo sme spomínali – keďže banky sú závislé od toho, ako sa vyvíjajú úrokové sadzby. Dôležitý bude tiež rast zadlženosti, čiže ďalšie pokračovanie rastu úverov domácnostiam – tam považujem za dôležité, aby ten rast bol primeraný a nedochádzalo k nadmernému zadlžovaniu domácností. No a klasické riziko pre bankové sektory, ako slovenský, ktorý je väčšinou v malej ekonomike – je riziko koncentrácie, či už je to v podnikovom portfóliu alebo aj v iných položkách bilancie. Takže dámy a páni, toto je všetko z pohľadu prezentácie. Ďakujem pekne.

Gabriela Kajtárová, Slovenský rozhlas

Chcem sa opýtať na jedno z opatrení vládneho balíčka druhého, podľa ktorého by mali mať banky obmedzenú tú výšku poplatku za vedenie účtu, ktorú si môžu od klienta pýtať teda na 3 eurá a tí najchudobnejší úplne zdarma. Niektorí analytici hovoria, že by to mohlo spôsobiť, že si banky budú vlastne tie peniaze inkasovať inde, že napríklad môžu rásť percentá na úveroch – chcem vedieť, ako sa na toto dívate, či aj vy očakávate, že by si to banky mohli prenášať inam, prípadne, že či vie Národná banka toto odkontrolovať, či je to jej mandát alebo či to nejakو bude sledovať. Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom

Možno nejaké dve vety na úvod – tento návrh sa ako keby odrazil od európskej legislatívy, pretože implementujeme v súčasnej dobe direktívu PAD o platobných účtoch a naozaj táto direktíva hovorí o tom, že obyvateľstvo má mať možnosť mať účet, čiže treba zvýšiť prístup obyvateľov aj tých, by som povedal, segmentov obyvateľov, ktorí nemajú prístup k účtu, aby ho mohli mať. A na to sa majú využívať takéto podporné prostriedky. My takéto opatrenie nevnímame ako nejaké plošné, malo by byť zamerané naozaj na tieto vybrané segmenty, aby to bolo v duchu tejto európskej legislatívy. Stanovenie konkrétnej ceny je prípustné aj podľa tejto európskej legislatívy, ale veľmi ťažko sa vyjadrovať k tým konkrétnym sumám, pretože jednak sme ten návrh zatiaľ nevideli v nejakom finálnom znení – nepoznáme ho, poznáme ho rovnako z médií ako vy. Ministerstvo financií identifikovalo nejaký finančný dopad na bankový sektor, čiže je nepochybné, že pokiaľ by sa podľa nejakých výpočtov na to pozeralo, tak nejaký finančný dopad, či už taký alebo iný, ale nejaký finančný dopad to na ten bankový sektor bude mať. A teraz si musíte k tomu prirátať celé to prostredie, v ktorom dneska pôsobia tie banky, my sme to tiež dneska hovorili o hladine nízkych úrokových sadziieb, čo to znamená, že marže bankám klesajú a banky budú hľadať isté možnosti, ako tú svoju ziskovosť udržať. Čiže to pokladám za celkom prirodzené a nepredpokladám, že by tento návrh zákona mal obsahovať nejaké nové dohľadové kompetencie pre nás, aby sme to kontrolovali alebo tomu zamedzovali. Toľko k tomu, ďakujem.

Gabriela Kajtárová, Slovenský rozhlas

Môžem ešte jednu otázku – vy ste hovorili o tých odporúčaníach, ktoré ste mali v októbri – to je o tom, že banky nemôžu požičiavať do tej výšky – iba do 90 % proste – a že chcete, aby sa to premietlo nejakým spôsobom do legislatívy – keby ste k tomuto vedeli bližšie povedať, že bude nejaký zákon, ktorý povie, že banky nemôžu?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom

V podstate to nebude nič iné, len to, čo sme už povedali, ale chceli by sme to uzákoniť, a to jednak prostredníctvom zákona, ktorý by mal implementovať novú reguláciu v oblasti hypotekárnych úverov, to je takzvaný mortgage credit directive – čiže tam. A máme záujem aj na tom, aby to bolo preklopené aj do zákona o spotrebiteľských úveroch, to znamená, aby sa táto

regulácia týkala všetkých segmentov, aby tam nevznikli nejaké nerovnaké podmienky na trhu. Ďakujem.

Luboslav Kačalka, Trend

Ja by som nadviazal vlastne na ten zákon, o ktorom hovorili ste – implementácia tej európskej smernice – ona by sa mala v medzirezortnom pripomienkovom konaní tuším v júni, čiže už o pár dní, ak mám dobré informácie. Súčasťou – neviem, ja som ten zákon ešte nevidel, preto sa na to budem pýtať – súčasťou by mali byť aj podmienky predčasného splácania a tak ďalej – a takéto nejaké veci – môžu tam byť nejaké nášľapné míny z vášho pohľadu, ako inštitúcie, ktorá dohliada na stabilitu bankového sektora, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili správanie sa bánk pri hypotékach a mohli mať nejaký vplyv na cenotvorbu? Opýtam sa teda ináč – počíta sa tam s nejakými neštandardnými podmienkami pre predčasné splácanie?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom

Vy máte také informácie?

Luboslav Kačalka, Trend

Nemám, ja som to ešte nevidel, preto sa pýtam.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ dohľadu nad finančným trhom

Lebo ani ja, nemyslím si, že toto je prípad v prípade tejto implementácie. Nedomnievam sa, že by sa tam mali nachádzať takéto veci, podľa tých informácií, ktoré o tom mám dneska.

Luboslav Kačalka, Trend

Lebo analogicky vychádzam z toho, že ako sa implementovala tá smernica o bežných účtoch, tak či nedôjde k podobnému kroku. A druhá vec – ešte by ma zaujímali tí sprostredkovatelia – tam ste hovorili, že sú banky, ktoré majú až 80-percentný podiel úverov od externých sprostredkovateľov – či už toto číslo považujete za problémové a či nejakým spôsobom ste inštruovali banky, aby na to reagovali – asi zrejme niektoré konkrétne banky.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni

S bankami sme rozprávali o tom probléme sprostredkovateľov, respektíve o tom, čo vnímame ako riziko. Riziko vnímame to, pokiaľ tá závislosť je príliš vysoká a pokiaľ už tým pádom tá váha sprostredkovateľov je príliš veľká a môže vplývať na to, ako sú nastavené určité štandardy. S bankami sme diskutovali – my nevieme presne povedať, aká je tá optimálna hranica, niekedy ten problém môže nastať aj pri podstatne menšom percente, nemusíte čakať na 80 percent. Čiže pre nás je dôležité, aby banky si boli toho vedomé a aby sa nedali zatlačiť práve do tejto pozície. Čiže hovorím – tých 80 % môže a nemusí byť nejaké nebezpečné číslo, ale zatiaľ to nevnímam ako nejaké výrazné riziko, ktoré by sa nám prejavilo na tom trhu.

Luboslav Kačalka, Trend

Doplňujúcu otázku k tomuto smeru – tým, že ste vyhodnocovali úvery zvlášť za sprostredkovateľov – viete porovnať úrokovú sadzbu pri externých sprostredkovateľoch a pri priamom dopyte v bankách?

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni

Úrokovú sadzbu nie, to vám neviem povedať, ale myslím, že by tam nemali byť nejaké extrémne veľké rozdiely. Čo sme pozerali z niektorých čísiel – nevideli sme ani veľké rozdiely, čo sa týka kvality úverov, čiže zatiaľ našťastie to riziko sa neprejavuje, takže to vnímame ako pozitívne – splácanie teda, kvalitu tých úverov.

Martina Solčányiová, hovorkyňa NBS

Pokiaľ nie je ďalšia otázka, tak ďakujem veľmi pekne za účasť a príjemný deň želim.